

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, „Tovărășia” și „Bobirnați”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an!
Pentru America trei dolari pe an.
Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiuni:

1 pag. 60 cor., 1/2 pag. 30 cor., 1/4 pag. 15 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Gîndul lor rău, întoarce-ni-l, D-ne, spre bine!

Sunt un semn îmbucurător despre sănătatea sufletului românesc, arătările ce văzurăm ridicîndu-se din toate părțile locuite de Români, din privilegiul alungării celor 16 tineri clerici români gr.-cat. din seminarul unguresc de teologie din Oradea-mare.

Ca la un signal de alarmă, dat cu o pușcătură de tun din tabăra noastră națională, venită răsune din toate colțurile țării, spunînd că și acolo și dincolo, sentinelele naționale sunt treze, au înțeles signalul și sunt gata să sară în apărarea punctului primejdios din linia de bătae cea mai dură de veacuri, între Unguri și Români!

Spre tinerii clerici, cari atît de brav s'au știut aținea atacului ce s'a dat asupra limbei române, și nici unul din ei nu s'a clătinat, nici unul n'a fost aplecat a să umili și a jertfi ceva din dreptul limbei sale, — au zburat într-o clipă zeci de telegrame de felicitare și admirare (că de îmbărbătare astfel de tineri bravi n'au lipsă, aceea arde, ca o flacără sfîntă, în peptul lor!). I-au felicitat telegrafic clericii români gr.-or. din Cernăuți (Bucovina), toți clericii români gr.-cat. din Blaj, toți clericii gr.-or. din Sibiu, și din celelalte seminare românești dela noi, apoi societăți, culturale și naționale din România, Austria, dela noi, și fruntași naționali, singuratici; toate foile noastre îi preamăresc și-i laudă, — căci faptul lor frumos a dat o înălțare sufletului românesc, cum nu să putea prin zeci de cărți scrise ori gazete pline de vorbe alese! Acești tineri ni-au făcut, în aceste zile de scufundări sufletești pe urma hărțuvelor dintre unii fruntași naționali, — ni-au făcut tuturor un bine mai mare decît înșiși și-au putut închipui.

Toată lumea românească

strigă: Afară cu tinerii români de prin seminarele ungurești, și clădiți pe sama lor seminare osebite românești, la Orade, la Lugoj, la Ghera, pe lângă fiecare scaun de episcop. Ori apoi, cum zice »Unirea«, înălțați un seminar central, mare și impunător, în Blaj!

Cineva propune în un ziar că chiar scaunul episcopesc gr. cat. român din Orade, să se strămute la Beiuș, că aci are doar curte gata, aci are episcopia moșie mare, are gimnaziul și ar fi o fericire ca să se ridice și un seminar teologic, și toată curtea să se strămute aci, întărind românismul din acest oraș!

Ce frumos și bine ar fi! Dă, Doamne, ca mîndria națională atît de greu jinită prin nesocotința șovinistilor, — să rodească roduri bune pentru desvoltarea neamului nostru pe acest pămînt, — precum ar și fi firesc să se întîmple.

UNELE—ALTELE

Pentru viitorii gazetari români.

Ca încă multe alte lucruri la noi Românii din această țară, — așa și gazetăria (scrisul de foi) s'a pornit la noi de oameni, cari aveau mai mult inimă bună, decît pregătire anume, pentru acest meșteșug. Cam același lucru ce s'a întîmplat cu băncile noastre, cari au fost înființate aproape toate de preoți, învățători, de avocați și alți cărturari, cari au stat lângă leagănul acestor așezăminte până au fost tinere și slabe. Cînd apoi au ajuns măricele, unele chiar mari, s'au găsit apoi și oameni cu pregătiri anume pentru bănci, și azi bună parte din băncile noastre au și la conducere oameni deplin și bine pregătiți pentru încurcatul meșteșug al conducerii unei bănci, iar funcționarii (delegatori lor) sunt aproape toți cu școala de lipsă pentru lucru la bancă.

Cam același lucru să va petrece și cu gazetăria românească. Aproape toate foile noastre au fost înființate așa de un om doi cu bună înțelegere pentru acest mijloc de trimis

lumina în popor în cercuri largi și adînci, — dar ca să avem gazetari — cum au bunăoară Francezii ori Englezii și Nemții cei cu școli pentru gazetari!, — de aceea noi încă nu avem. Și nu avem pentru-că foile n'au cetitori destui, ca din venitele dela ei să-și poată plăti bine pe scriitori și prin asta să facă pe unii și pe alți a-și închina poate tot viitorul, toată viața, deosebit gazetăriei românești!

Ni să pare însă, că și zorile acestui viitor să apropie. De-o vreme încoace foile sunt și la noi tot mai cetite; cu cît sunt mai cetite, cu atît își pot ținea în slujbă mai buni scriitori, și atrag și pe alții a să gîndi la aceea, să se facă gazetari („ziariști,” scriitori la foi).

Un semn bun al vremii, care ne face să nădăjduim acest lucru, e și faptul, că în anii din urmă s'a pornit o mișcare mai priincioasă gazetăriei românești. Intîiul pas l'a făcut fiertatul director la „Gazetei Transilvaniei” din Brașov, Dr. Aurel Mureșianu, care la jubileul de 70 ani de viață al „Gazetei”, acum 5 ani, a pus un mic temelie la un „Fond jubilar al „Gazetei” din care la timpul seu să se dea ajutoare ziariștilor români. Dar suma ce a putut-o aduna din vinderea numărului său jubilar și din mici dărui, abia a ajuns la cifra de ceva peste 3400 cor. cari să păstrează și acum la „Gazeta” în Brașov.

Acum trei ani apoi, dl. Dr. Ioan Mihu a pus temelie unui fond nu al unei foi, cum s'ar părea a fi fondul „Gazetei”, ci unui fond al tuturor gazetarilor români dela noi, dărînd singur 25.000 cor. în acest scop. Acest fond să păstrează și crește la bancă „Ardeleana” din Orăștie.

Pasul dlui Dr. Mihu e cel dintîi care să gîndește mai de-a dreptul și mai serios, la un lucru de mare însemnătate pentru viitorul nostru cultural, viitor care atîrnă foarte mult dela aceea, că în ce fel să va desvolta gazetăria românească în această țară, ca ducătoare a culturii în toate straturile poporului. Din „Fondul ziariștilor” înființat de dl. Dr. Mihu, să vor da eu timpul ajutoare acelor tineri scriitori români, cari vor dori a să desăvîrșă în măestria scrisului de foi, ca lumina arzătoare peste plaiurile locuite de al nostru neam, să vor da ajutoare acelor ziariști

români, cari vor merge să facă studii, să se desăvîrșească.

Acest scop, această țintă frumoasă și bine aleasă de dl. Dr. Mihu, — a avut darul a trezi mai cu dinadinsul luarea aminte a lumii românești asupra acestui fond. Căci vedem ridicîndu-se cuvînt întru spriginirea lui și din partea altor bărbați însemnați și așezăminte de seamă ale neamului.

Mai nou „Solidaritatea”, tovărășia băncilor noastre, face chemare către toate băncile noastre, ca din venitul curat al lor, să dăruiască fiecare cîte ceva și pentru „Fondul ziariștilor”.

Chemarea zice printre altele:

„Poate că nici n'ar mai trebui spus, că băncile noastre sunt în intîia linie datoare să spriginească o fundațiune pentru ajutorarea ziariștilor, pentru-că numai asigurîndu-se viitorul acestor mînători ai condeiului, foile noastre vor putea primi în slujba lor puterile intelectuale bine pregătite, de care au și avem cu toții lipsă! Numai cînd viitorul ziariștilor noștri va fi asigurat, putem aștepta ca bărbații noștri cu însușiri și chemare anume pentru foi, să între în slujba lor și să-și facă din aceasta deprinderea de frunte a vieții lor. Prin urmare e o trebuință de obște bine pricepută, de o însemnătate mare, să sprijinim o fundațiune, care are de scop tocmai asigurarea viitorului ziariștilor noștri.

„Dar băncile noastre mai au datorința a sprijini fundațiunea ziariștilor noștri și pentru cuvîntul, că foile au făcut și fac mișcărilor noastre economice, și băncilor noastre, cele mai bune slujbe prin apărarea intereselor lor!”

De aceea conducerea „Solidarității”, prin rostul dlui Partenin Cosma, cere băncilor să dăruiască sume potrivite numelui fond.

„Ardeleana”, fruntașa bancă românească din Orăștie, a și dăruit, la propunerea dlui Dr. Mihu, înainte de a veni chemarea „Solidarității”, — 1000 cor. din venitul anului seu trecut pentru numitul fond.

Așa apoi avem nădejde că cu timpul acest fond va ajunge la creșterea recerută pentru a ajuta pășirea de ziariști mai buni și mai învățați ca noi în slujba culturii române, — și atunci altă înfățișare va avea toată lumea sufletească românească. Mai luminată, mai înțelegătoare.

Cind dar rugăm și noi pe cetitori să da și ei, care cît îi trage inima în acest scop, — nu cerem nimic pentru noi, căci noi nu vom ajunge a ne împărtăși de binele acestui fond, — ci cerem pentru urmașii noștri, cărora le dorim și le pregătim zile mai bune decît acele pe care noi le am ajuns.

De aceea: nu numai băncile, ci și singuraticii, toți cîți înțeleg marele rost al foilor pentru viața sufletescă a poporului, — să dea ascultarea acestor chemări și să dăruiască cît pot pentru fondul, care să ne crească gazetari de tot luminați, ca aprigi muncitor la deșteptarea poporului nostru peste tot!

Pășirea Episcopilor gr. cat. români contra episcopiei gr. cat. ung.

Treaba cu înființarea Episcopiei greco-catolice ungurești, de care am pomenit și noi în numărul trecut, nu e încă isprăvită. Bucuria patrioților, cari prin foile lor ne spuneau că e fapt împlinit, căci scaunul papal dela Roma s'a învoit deja la asta și urmează numai ca guvernul să pregătească lucrurile ce mai sunt de pregătite și episcopie va fi pusă în curînd în talpe, — a fost o bucurie înainte de vreme. Atîta e tot, că la Pesta s'a ținut o consfătuire a episcopilor catolici unguri sub președinția Nuntialului papal din Viena (ministru Papei din Viena) și aci Nuntialului i-s'au arătat lucrurile în chip tare nevinovat, ca fiind ele spre binele și întărirea catolicismului în Ungaria, și așa el s'a învoit la înființare. Și foile ungurești au și dat lucrul ca fapt împlinit. Dar cuvîntul din urmă nu e zis încă dela Roma! Și înainte de a fi zis, Preasfințitul Episcop greco-catolic român, întrevin cu toată vaza și puterea lor pe lângă scaunul papal, să nu să învoiască la înființarea episcopiei din vorbă, pentru că așa nu se face cu gîndul curat de a întări catolicismul, ci de a întări unguismul în paguba altor popoare, și în loc ca plănuita episcopie să fie izvor de bine, va fi izvor de stricăciuni, de sfășiere, de primejdii chiar, pentru credincioșii greco-catolici, și de războinice frecări între popoare!

În săptămîna trecută, a fost la Blaj o consfătuire a fruntașilor greco-catolici români: s'au adunat protopopii din protopopiatele cele mai mărginașe pe unde avem comune românești gr. cat. primejduite. Că avem pe-acolo comune mestecate cu Unguri ori Săcui în care poporul și-a uitat prin veacuri limba, vorbește ungurește ori și românește dar rău. Aci azi Episcopii trimit preoți români care slujesc românește, deși, unde nu pot altfel, țin și cîte-o predică ungurească, ca să fie înțeleși de credincioși, și acești preoți le spun oamenilor, că deși voi nu mai știți vorbi limba moșilor voștri, sunteți Români, și să silesc a-i face s'o învețe iară, ori de o știu rău, să se desăvîrșească în ea. Sînt adecă acești frați ai noștri perđuți ca limbă, da nu s'perđuți ca suflete! Ei înșiși o spun verde pe ungurește că ei sînt Români!

Pe acești oameni vrea să-i rupă de cătră sinul națiunii române guvernul unguresc prin nou plănuita

episcopie. Fiindcă ei vorbesc ungurește, i-ar împărți episcopiei gr. cat. ungurești, care le-ar trimite preot ungur, care nu le-ar mai aduce a-minte în veci de aceea că ei sînt Români, dimpotrivă, ar lucra să steargă din sufletele lor și cea din urmă dragoste pentru națiunea română!

Și am perde mult prin asta. Peste 120 comune de acestea s'au țin azi de biserica gr. cat. românească, și pe acestea pe toate guvernul le-ar rupe și le-ar da episcopiei ungurești.

E prea de înțeles dar, că ieșind la iveală planul afurisit de maghiarizare, fruntașii bisericii gr. cat. române s'au adunat la sfat, ca la un signal de alarmă, și săptămîna trecută au venit la Blaj toți protopopii din protopopiatele cari au comune de astea primejduite, aducînd cu ei și cîte 2 mireni de frunte. Erau de față printre alții mulți și dnii George Pop de Băsești, Dr. Al. Vajda-Voevod, Fr. Hosszu-Longin, Dr. T. Mihali. Consfătuirea a rugat pe preasfințitul Arhiepiscop să dea de grab toate deslușirile de lipsă scaunului papal că ce se plănuește aici, și să împedecă acest plan viclean, îndreptat mai ales contra unei însemnate părți a poporului românesc din patrie!

În consfătuirea de fruntași, a mișcat toate inimile cetirea rugărilor venite dela mai multe comune gr. cat. române din Săcuime, prin cari acești săraci frați ai noștri, cari, nu din vina lor și-au uitat limba, scriu conducerii bisericii să nu-i lase să fie deslipiți dela sinul bisericii și nației românești, că ei deși nu mai știu românește, dar în sufletul lor sînt Români și voesc să rămînă Români!

— După consfătuirea aceasta a fruntașilor, din cler și din mireni, — a urmat sfatul Arhiepiscopilor: Metropolitul Dr. Mihali cu P. Sfințitii Episcopi Dr. Radu dela Orade și Dr. Hossu, dela Lugej, și Intiul canonic al diecezei de Gherla, — și preasfințitul lor au hotărît că:

Să trimită de grab o scrisoare bine întemeiată, cătră sfinția Sa Papa dela Roma, scrisoare pe care s'o ducă în persoană P. S. Sa Episcopul Dr. Radu, lămurind scaunul papal asupra blăstămăției și stricăciunii, pe care guvernul unguresc vrea s'o facă bisericii gr. cat. române prin ceruta episcopie gr. cat. ungurească!

Așa apoi e nădejde, că aflînd cei dela Roma despre ce e vorba, — nu să vor lăsa la înființarea episcopiei pofțite de vulpii din guvernul unguresc, înțeleși cu vlădiciei catolici unguri.

Pentru „Szászváros“.

Foia maghiară din loc, „Szászváros“, scrie un articol mare ca răspuns la notița noastră din Nr. 5 al „Libertății“ despre „Horia și Cloșca“, — și ne bănuiește că nu noi dorim ca colegiul de aici să ajungă a avea un internat mai bun, mai modern, ca cel vechiu.

Nu, domnilor patrioți, pe noi nu asta ne privește. Ci felul lipsit de demnitate, cu care s'a sprijinit înaintea ministrului cererea. S'a temut comisia că nu are destulă tărie cererea ei, dacă o sprijinește numai cu aceea, că gimnaziul are lipsă de acel ajutor, — sau ce lipsă a fost să fie scoasă

și arătată ministrului, drept spețioasă, umbra lui Horia și Cloșca, ca prin asta să ațîțe pe ministru contra întregului popor român din sinul căruia s'au ridicat acei simpli, dar cinstiți martiri?

Ținuta aceasta a comisiei e care am aflat-o noi vrednică de batjocură și o aflăm și azi. Iar dacă această poveste nebleznică nu să întretesea în rugare, prin ce a luat toată serioșitatea rugării, — noi nici amintire de ea nu făceam, că nu ne privea, nu aveam nimic cu ea. Iar e așa apucătură copilăroasă, neserioasă, ne-a părut și firesc să fie folosită de „deputațiune“ cînd am văzut-o pusă sub aripile ocrotitoare ale celui mai neserios și copilăros dintre toți cîți au făcut parte din ea, sub a deputatului Farkas, prin a cărui cap nici nu trec decît gînduri de acest fel, de a face „bravuri“ de băiat rău, față cu poporul român din nenorocitul cere al Orăștiei, în care el nu ajungea în veci deputat de nu-l sprigineau și o parte din România în care el mereu dă cu copita sa jidovească.

Cîte foi are Germania?

În Germania sînt astăzi peste două mii de întreprinderi de scos de foi, cu mai mult de *sece mii* ziare și reviste. Ziare politice sînt în Germania cam 4000, între cari 1500 ies zilnic. Între aceste din urmă multe ies de două-ori pe zi, altele de trei-ori, ba „Kölnische Zeitung“ apare de patru-ori pe zi, din trebuințe comerciale și de bursă.

Încît privește întinderea ziarelor, aceasta ajunge adesea 32—40 pagini folio (format mare).

Hirtia folosită într'un an de ziarul „Vossische Zeitung“ cîntărește 116 funzi. Textul ziarului de Colonia, umple pe an, afară de inserate, 112 volume octav, cu cîte 600 pag.

Încît privește vechimea ziarelor cari apar astăzi în Germania: 9 dintre ele sînt încă din veacul al 17-lea, cel mai vechiu între ele e ziarul de Madeburg. În cursul veacului al 18-lea au apărut 82 ziare noi. Peste o sută de ziare sînt în Germania, cari sînt mai vechi de o sută de ani.

Numărul revistelor (foilor de petrecere și știință) scrise în limba germană (cu Austria, Elveția laolaltă) au atins la anul 1908 cifra de 6000.

Între aceste reviste sînt reprezentate toate științele și specialitățile.

Ziarul berlinez „Berliner Morgenpost“ să desface în mai mult de *trei sute de mii de exemplare pe zi*, fiind astfel ca cel mai răspîndit ziar în Germania.

Partidul social-democrat avea la 1907, 172 fol, între cari 65 zilnice. Organul central al social-democraților „Vorwärtz“ avea la 1907: 138 mii de abonați.

Soarte de Român ajuns în — „pită de stat“.

Un oarecare Ilie Papp, s'a cerut, cu ani înainte, să fie primit și el în slujbă la tren. A

fost primit, dar nu peste mult s'a făcut și cu el ce să face cu cei mai mulți dintre bietarii să cer în slujbă de stație la tren, fie la postă ori la judecătoria: a fost trimis de parte-departe de ținuturile românești, oblu la Seghedin, unde vorbă românească să nu mai audă, și Ungur deplin să se facă, de nu e cel puțin copiii lui, ca vor ști numai ungurește, că vor umbla numai la școală ungurească.

Zilele trecute bietului om i murit femeea.

Ce să facă? Că și nevasa lui, ca și el era de religie greco-orientală românească, și poporul românesc pe-aproape, nici p veste.

Este un preot sîrbesc în Seghedin, dar acela, a spus că nu merge să îngroape moștrein de el, că până a fost viață nu l-a căutat, nu i-a fost credincios, n'are nimic cu el.

A dat nenorocitul om cîteva telegrame la comune românești din acele hotare, dar nu i-a venit răspuns. Nici unul nu s'avea simțea ori nu putea merge până la Seghedin la îngropăciune.

I-a stat bietului Român răstălețit dela neamul seu, trei zile neîngropată soția. Nu mai știu ce să facă. Voia s'o îngroape fără nici un preot. Că n'o mai putea ținea așa în casă.

Atunci l'a învățat cineva să se roage de un călugăr, ca să s'o îngroape el.

Așa a făcut. A venit călugărul strein și i-a prohodit soția în limbă streină, după legea streină, — ceea-ce marea și mai mult durerea și așa cum plită a cernitei lui inimi.

Cununii vecinice.

În loc de cunună peritoare, au dăruit pentru Masa studenților săraci dela gimnaziul rom. din Brașov, în amintirea răposatului Ioan Cențu, paroch în Sirnea; următorii:

1. v. d. Maria Cențu n. Enescu cu fiu Elena, Emanuil și Filofteia, ca soție 5 cor; Gineri răposatului: 2 Nicolae Chircio, soția Vergina și fiu paroch Almaș-Seliște 5 cor; 3. Aurel Crișan, soția Mariți, paroch Brădețel 5 cor; 4. Nicolae Ariganu soția Ana și fiu, comerciant Moieciul-Inf 5 cor; 5. Stefan Gârju, soția Valeria și fiu, învăț Helchin 5; 6. Moise Cențu, soția Vetuța și copila Victoria, învăț. Sirnea 5 cor; și cumnați răposatului: 7. Ioan Enescu, soția Zinca, învăț. Peștera 5 cor; 8. Iosif Runceanu, soția Ana, paroch Măgura 5 cor; 9. Nicolau Runceanu, soția Valvara, inv. dir. Bran 5 cor; 10. George Enescu stud. la facultatea teologică Cernăuț, 5 cor. Suma 50 coroane.

Iacă un fapt cuminte. În loc să cumpere cîte-o cunună ce să vede

jumătate de zi pe sicriul celui iubit, să face dar la un fond cultural, care ajută tinerii și ruginicioși la școală.

Cine nu vede că e mai bine așa?

Bancă românească în Aiud.

Aflăm că Românii din Aiud, sprijiniți de o seamă de fruntași intelectuali din Blaj, au hotărât să înființeze un institut de credit și economii în orașul lor. Prospectele (scrisorile cu chemarea la subscriere de acții) pentru înființarea acestui institut, s'au trimis în tot jurul, și între fondatori întâlnim și numele distinșilor noștri bărbați din Blaj: Dr. Vasile Suci, Dr. Isidor Marcu, Dr. Iuliu Maniu și alții.

Noua fondare de bancă la Aiud, ne bucură, căci Aiudul este centrul unui comitat dintre cele mai românești, unde până acum nu aveam o bancă românească, care să slujească cu credință poporul nostru din împrejurime. Poporul acesta este dat pe mâna băncilor străine, cari îl stăpinesc cu puterea banului lor. Rugăm pe toți cei ce pot, să i dea spriginul lor. Indemnăm cu atât mai mult, cu cât stările de credit din Aiud sunt de așa fel, că numai o bancă pusă pe temeiuri mai largi și cu un capital mai mare, va putea îndeplini chemarea economică, ce să așteaptă dela ea!

Amestecări necuminți.

Din Șomcuta-mare primim următoarele șire:

Dle Redactor! Alăturată Vă trimitem spre vedere invitarea dela o petrecere arangeată aici în folosul *bisericii reformate maghiare*, pe 17 Februar. Cetiți odată lista „arangeatorilor”. Președinte Pap István, preot reformat, membrii în comitetul arangeator: Akerman Béla, Barabás Andor, Braun Samu, Dr. Blumenfeld Rezső, Hazai Andor, Finkelstein Dezső, Halász Mor, Herskovits Simon, Kovács Mor, Hirsch Vilmos, — și așa mai departe, cîți unguri, cîți jidani.

Iar, ce ne doare pe noi, e, că printre ei vedem și numele alor *14 Români*: Ioan Avram, Vasile Butean, Nicolae Butean, Gerasim Dunca sen. și iunior, Aurel Erdős, Dr. Trifu Ghilezan, Vas. Ghitta, Felician Coza, Atanasiu Matei, Teodor Pașca, Dr. Aurel Tarța, Iacob Ungur, — și văzîndu-i aci, ne întrebăm măchniți: Oare este o rușine mai mare pe capul neamului nostru, ca a vedea pe atîta tineri români înșirați pe o invitare maghiaro-jidană atât de pistriță?

Etc.

Fratele nostru Român ne scrie încă multe și coartă cu cuvinte arzătoare pe tinerii din vorbă. Ne mărginim a-i arăta aci ca pe niște oameni ce tare greșesc

în prețuirea datorințelor lor „sociale”!... Și puțin preț pun ei pe aceea, că unde să pune numele lor!

În aceste zile de strălucire a mîndriei naționale, pe care ni-o deteră cei 16 tineri dela Oradea-mare, — ce rău să face povestea scăpătării dela Șomcuta-mare, unde par' că nu arde nici o schintee, decum un foc al mîndriei românești, pe care îl vedem la luminații tineri dela Orade!

Tineri români! De vreți să să fiți vrednici de acest nume frumos, — nu vă lăsați în felul acesta tiriți în societate ce nu e de voi și de neamul vostru!

Din România.

Biserica din România capătă în trei puncte conducătoare, capi noi: la Episcopia Argeșului, la a Romanului și la Metropolia din București.

Zilele trecute s'a făcut alegerea celor doi episcopi. La Argeș a fost ales arhiepiscopul Calist Botoșeneanul, la Roman arhiepiscopul Teodosie Pleoșteanu.

Pentru alegerea de Metropolitan primat, să va aduna marele sfat alegător în 11 Februarie v. la București.

Pe masa sfatului țării în București să află pusă, pentru a fi adusă în desbatere, legea care dă drepturi politice cetățenești și locuitorilor din Dobrogea, la fel cu celorlalți locuitori din Țară.

Războiul.

După o telegramă sosită la Constantinopol, — așadar izvor turcesc — să scrie că Turcii și Arabii au dat un nou atac asupra orașului Derna, apărat de Italieni și încunjurat de mai multe întărituri. Și raportul turcesc spune, că ei au izbutit, după o luptă de trei ore, să alunge pe Italieni din două întărituri, și să pustiască o bună parte a acelorora.

Că le poți crede ori nu, e întrebare: Căci păgînii se pare că vreau să-și mai facă „corage” și cu povești ori cu știri umflate. Așa de pildă să spune că zilele astea Califul (capul) unei părți a Tripolitani a dat de știre poporului turcesc de sub mîna sa, că armatele turcești cele mari, dela Țarigrad, au trecut în Italia și bat acolo rău pe Italieni! Ci-că-'s aproape de Roma însași!..

Tare gogoneată.

Dar Turcia să pare că nu să simte sigură și pe pace nici aci a-

casă, în Europa, căci mai nou își întărește hotarele în Macedonia spre Bulgaria și ci-că ar fi mobilizat (chemat sub arme de războiu) 30.000 de oameni din rezerve.

Dela

„Reuniunea propriet. de vite” din Orăștie—Szászváros, acum în Hunedoara—Vajdahunyad.

„Reuniunea proprietarilor de vite din Orăștie” pentru asigurarea economilor contra pagubelor în vite, și-a strămutat cancelaria centrală în Hunedoara, de unde în tăcere își trimite ajutoarele sale binefăcătoare țărănilor, cari au avut pagube în vitele lor.

Dela cea din urmă publicare în „Libertatea” până în ziua de astăzi „Reuniunea” aceasta a dat următoarele despăgubiri următorilor membrii ai sei:

1. Ioan Stăneasă, Beriu Cor.	160
2. Nic. Giurgiu, Bațelar	90
3. Samoila Giurgiu	160
4. Ioan Moldovan, Turda	300
5. Székely László,	360
6. Ioan Durlesc, Sft.-Maria-de-piatră	160
7. Romulus Toderan, Sft.-Maria-de-piatră	160
8. Iosif Blidariu, Teiu	192
9. V. Cetățean Subcetate	112
10. Ioan Popoviciu, Buituri	400
11. Ioan Bercean, Petreni	240

Total Cor. 2334

Cele pentru încasări pe luna luna Februarie să fac pentru următorii membrii păgubiți:

- Alexandru Roșca, M. Partoș.
- Nicolae Fenechea, Silha.
- Sim. N. Armean, Pianul-de-jos.
- Nic. N. Cioran, Pianul-d-jos.
- Todoran Adam I. Petru, Brad.
- Ianăș Dula, Măgura.
- Ioan Macrea, Criștiur.
- Vas. Miclea, Bucerdea vinoasă.

Cei ce n'au trimis banii pentru cele 4 cazuri pe Februarie, sunt rugați a i trimite în timpul cel mai scurt la adresa „Reuniunii proprietarilor de vite în Vajdahunyad, ca astfel să se poată plăti despăgubirile de lipsă.

Ce ce sunt în restanță, sunt rugați și pe aceasta cale, pentru cea din urmă dată, să-și plătească restanțele, căci la din contră Reuniunea nu le va plăti pagubele ce li-s'ar întâmpla, ba vor fi scoși din sfatul Reuniunii, iar pentru restanțe vor fi dați în judecată.

Hunedoara, la 20 Faur 1912.

Mulțumită publică.

Pentru repararea turnului bisericii gr. cat. române din Ighiu, au binevoit a dărui următorii domni următoarele sume, — pentru cari li să aduce și pe calea aceasta mulțumită ferbinte:

Vasile Bucerzan 20 cor., Tinu Dobo senior 10 cor., Faur Andrea 8 cor., Nicolae Avram 5 cor., Ioan Dobo curator, Ioan Popa I. Gligor, Maria Anghel n. Dobo cîte 4 cor., Ilie Istrate, Pavel Ludoșan cîte 3 cor., Aurora Dr. Chișbach 250 cor., Ioan Păcurar I. Nicolae, Iosif Crevian, Paraschiva Costea, Anghel Costea, Iosif Cricăman, Anghel Ruța, Partenie Dumitru, Ilie Popa I. Gligor, Valeria Domșa cîte 2 cor. George Răhălan, Isacu Miclea (Cel-

na), Onichie Deac, Florița Doboș cîte 1 cor., și Vasile Danciu 60 fil. Suma 86 cor. 20 fil.

Comitetul bisericii gr. cat. din Ighiu în numele său și a credincioșilor își exprimă cea mai adîncă mulțumită pentru acest ajutor dat bisericii noastre.

Cu o caie se aduce mulțumită dlor Ilie Tarase Inv., Ioan Medrea Inv. Aurel Pop Inv. și Ioan Medrea proprietar, cari au donat pentru biblioteca dăruiată de „Libertatea” 7 cor. 50 fil.

Iar dragei noastre „Libertatea” îi mulțămim die toată inima pentru darul frumos ce l'a dat de Crăciun abonaților săi și cu ei tuturor Românilor din Ighiu, arătîndu-și și de astă-dată iubirea sa față de lumină, de carte și de popor. Nu avem destule cuvinte de a-i mulțăm, primească aceste cuvinte ale noastre izvorite din inima curată. Deie Dzeu ca să mai împartă sute și mii de biblioteci, că e vrednică să trăiască!

Ighiu 1 Faur 1912.

Basil Andrea
paroh gr. cat.

Ioan Dobo
curator prim.

Mulțumită publică

se aduce și pe calea aceasta marimonoșilor cari au suprasolvit la petrecerea aranjată în 15 Faur a. c. în școala gr.-cat. din Ighiu. Au donat dnii: Ioan Lupean 3 cor; Popp Andrea 2 cor; Nic. Avram 2; Aurora Dr. Ktsbac, Enea Bota, Dr. Băgarus András, Aurel Pop, Ioan Medrea, Inv. Paraschiva Medrea, Fekete G. Gavrili Crișan, Stefan Anghel; Nic. Florescu, faur, Teofil Dumitrean, Suci Constantin, Costea Precup și Iuliu Pop cîte 1 cor; iar Dobo Traian 80 fil Baranyai R. 60 fil, Nicoara Nic. 40 fil. Butyka Lajos 20 fil.

Din venitul curat 100 cor. să dă școlai, iar 10 cor. bibliotecii donată de „Libertatea”. (476) 1—1
Comitetul.

Nepare bine că biblioteca dăruiată de foaia noastră, este primită cu drag de frații noștri din Ighiu, în deosebi ne bucură faptul, că se deschid inimile bune a dărui și ele pentru a spori cărțile trimise de noi și a face ca mîne-poimîne din mica bibliotecă a „Libertății”, să se desvoalte o bibliotecă românească de să fie fala Românilor noștri de acolo și să atragă pe toți la fîntina lor fermecată, adăpîndu-le sufletele cu învățatură bună. A vedea pornit acest lucru, a fost și scopul darului nostru.

Despărțămîntul Aiud-Teiuș al Asociațiunii.

— Convocare. —

Pe baza scrisorii comitetului central al Asociațiunii de datul 10 Ianuar c., ne luăm voie să conchemăm pe toți membrii și sprijinitorii culturii românești de pe teritoriul despărțămîntului Aiud-Teiuș al Asociațiunii, pe zina de 7 Martie (Joi) la oarele 11 a. m. în localul școlai din Aiud la *adunarea generală extraordinară* care va avea să se pronunțe asupra dimisiei prezidentului despărțămîntului și eventual să aleagă un alt prezident-director.

Aiud la 18 Februar 1912.

Dr. Emil Pop,
viceprezident.

Nicolae Marcu
secretar.

Din țara dolarilor.

Gazeta — măturătorilor de stradă. Harapii și gazetele lor.

Multe lucruri, pe cari altfel nici nu le-ai crede, poți să vezi cu ochii, călătorind prin „lumea nouă“ America. Dar adevăratul felos îl trage călătorul nu din cele văzute cu ochii numai, ci din cele văzute cu mintea, înțelese și pătrunse bine.

Vorbind în numărul trecut despre orașul Chicago, e bine să ne oprim nițel la cele ce să pot vedea aici.

Având ceva treburi, am căutat în „Protocolul comercial“ din Chicago unele îndrumări de care aveam trebuință. În acest protocol sunt tipărite toate datele ce să țin de firmele neguțătorești din oraș, dela cel mai mic neguțător de peame, pînă la cel mai mare depozit de mărfuri. Află în protocolul acesta nu numai numele prăvăliei cutare, ci și anul în care s'a înființat, venitul ce-l aduce, prețul mărfurilor ei, și că întrucît să te încrezi în acel cutare, cum să țină el de verbă, cum plătește datoriile și altele.

Dînd peste paginile unde sunt înșirate tipografiile și gazetele din Chicago, am rămas uimit, văzînd că în acest oraș să tipăresc peste două mii de gazete!

Unele sunt ziare mari, politice, cari se tipăresc de trei ori și de mai multe ori pe zi, în sute de mii de exemplare, altele sunt gazete de literatură, altele sunt foi de glume și așa mai departe.

Cetînd șirul acestora, de-odată îmi bate la ochi un titlu: „Gazeta hornarilor din Chicago“ — Mai la vale văd titlul: „Gazeta învățăceilor de meserie“, — și alte de aceste. Dar iată, văd și următoarea: „Gazeta măturătorilor de stradă“.

Dintîi am crezut că-i glumă, — dar iată, văd acolo scris despre ea următoarele: Înființată la 1883. În 1910 sa tipărit în 5000-exemplare. Apare odată la săptămîină. Abonamentul: doi dolari pe an. Să tipărește la tipografia „Uniunii-tipografilor“. A plătit foarte regulat. Prețul ei este între 10—15 mii dolari. Credit vrednicește pînă la 8 mii dolari“.

Cetînd aceste mi-am pus în gînd să cumpăr un număr și să-l cetesc.

Am văzut din ziarul lor că măturătorii de stradă au Uniunea (insoțirea) lor și casina lor. Au statute și conducere bună. Stau în legături cu măturătorii din alte orașe, apoi au prețul lor hotărît de muncă, sub care nu lucrează nici un membru. Am aflat în ea protocoalele adunării generale, din care am văzut că fondul societății lor trece peste 50 mii de dolari, din cari se dau ajutoare celor îmbătrîniți și copiilor orfani, apoi cumpără cărți pentru biblioteca

lor și cărți pentru biblioteca copiilor de măturătorii!

Am aflat apoi de la un locuitor de acolo, că numărul măturătorilor de stradă în Chicago este chiar 4.800 — prin urmare se vede că fiecare abonează ziarul acesta.

Și gîndul meu, dintrodată, a pătruns ca o săgeată prin văzduh și s'a oprit chiar aici, în sărmana noastră țară, la bietul nostru popor.

M'am gîndit la casele atîtor cărturari, preoți și învățători români, în care nu află deloc gazete. M'am gîndit că oare, cum ar fi de mari și de frumoase gazetele noastre, dacă fiecare Român ar pricepe însemnătatea gazetelor luminoase, macar pe atît pe cît o pricep — măturătorii de stradă din Chicago? Într'un singur oraș sunt 4.800 de măturători și toți, unul ca unul, abonează gazeta asta a meseriei lor, pe lîngă alte gazete cu politică, literatură și știrile zilei. Iar la noi în Ungaria suntem trei milioane și jumătate de Români, dintre cari puțini cetesc, dar și mai puțini abonează gazetele.

Gîndiți-vă numai, cîți învățători avem, iar dintre aceștia cîți abonează: Revista pedagogică?

Cîți preoți avem, iar dintre aceștia cîți abonează Revista teologică?

Cîți cărturari avem și cîți abonează gazetele scrise pentru cărturărime? Apoi, la urmă, cîți țărani știutori de carte avem, și dintre ei cîți abonează gazetele noastre scrise pentru popor?

Dacă am sta să judecăm drept, apoi zău ca noi, falnicii nepoți ai lui Traian, din Europa cultă și Ungaria cea țanțoșă, mult am avea de învățat dela — măturătorii de stradă din Chicago.

Harapii și gazetele lor.

Poate ar zice înșă cineva, că măturătorii de stradă din Chicago, sunt Nemți și Englezi, prin urmare sunt mai mulți și mai luminați decît noi, căci fac parte din niște popoare fruntașe, din cele dintîi în lume.

Dar uite, în America sunt o mulțime de Negri, Harapi cum le zic poveștile noastre, oameni aduși din Africa spre a munci pămîntul. Ei au fost aduși aci ca sclavi, înainte cu sute de ani, dar ștergîndu-se sclăvia, au început să învețe și să se organizeze (să sa rînduiască și ei între ei). — Li vezi prin toate orașele, ca portari, ca chelneri, ca barbieri ori căruțași, bucătari ori servitori la cai. Sunt destul de curați, poate mai curați decît Ungurii și decît unii Români, iar cît privește cultura lor, pot spune că cu greu vei afla un Negru ori o femeie de Negru să nu știe celi și scrie și să nu cetească cel puțin gazetele lor, ale Negrilor!

Dacă sunt într'un oraș treizeci de mii de Negri, poți fi sigur că gazeta lor se vinde în 10 mii de exemplare la zi!

Dar să fie numai 5 mii într'un loc, ei își au gazeta lor, care li luminează și li apără în trebuințele lor!

Dacă mergi pe tren ori în tramvai, vezi pe Negri cu gazeta în mînă, fie bărbați ori femei, fie bătrîni ori copii!

Cînd ajung oameni de aici din Europa, Slovaci, Unguri, Italiani, Români, Ruși, pe acolo, și li văd pe Negri, la început încep să rîdă și să-și bată joc de ei — pentru colorarea feții lor, care e mai neagră decît a țiganilor de la noi.

Dar nu peste mult le trece tuturora pofta de rîs, cînd văd că Negrul se îmbracă mai bine, mai curat, apoi că cetește gazete și cărți, în vreme ce mulți din noii oaspeți duc lipsă de toate!

Iacă-ne pe noi Români, aici, ba și în România și în America și ori unde am fi. Poate pe 300—400 de suflete să se vină un număr de foaie, socotînd toate foile noastre laolaltă și împărțindu-le pe toți Români.

În Chicago sunt înșă abea 60 de mii de Negri și gazeta lor din Chicago are 15 mii de abonați, așadar tot pe 4 suflete de Negri un abonat, — ceea ce înseamnă că foaia aceea intră în fiecare familie de Negru (socotînd pe fiecare familie cîte 5 suflete). Au biserici, școli, biblioteci, societăți puternice și gazete de tot felul!

Da, Negrii, „Harapii“, din America sunt culți, mai culți decît multe popoare din Europa, cu toate că strămoșii lor au fost abia cu cîteva veacuri în urmă, sălbateci prin pădurile Africii. Și mai sunt și acum. Dar cei duși la America, uite unde au ajuns!

Facă-și acum fiecare frate Român socoteala cu sine și cu noi cu toți, că cu cît suntem noi datori încă — culturai noastre proprii!

V. E. Moldovan.

Correspondență.

Sfințirea de școală.

Onorată Redacție.

Laz Februar 1912.

De un șir de ani încoace, tractul gr.-or. al Sebeșului-săses, condus de par. protopop S. Medean, a început a să primeni cu totul. Aproape nu mai află comună, în care să nu găsești biserică frumoasă nouă ori reparată temeinic, școala corespunzătoare. Așa, că dacă cineva ar voi să-și facă ideile despre biserică umilită de pe vremuri, sau despre școala scundă de altădată, ar trebui să meargă în alte părți, căci în acest tract n'ar avea ce afla.

Parte de îndoită sărbătoare și înălțare sufletească au avut de astădată locuitorii fruntașei comune românești Laz. Anume în ziua sfinților „Trei Ierachi (30 Ian.) a. c. s'a sfințit cu mare pompă școala rom. gr.-or. a acestei comune. Deja la orele 8 a. m. biserică e tîlă de lume din loc și jur. Dl protopop Medean slujește sf. liturgie însoțit de preotul local Ioan Mihu și de

preoții Nicolae Dura din Deal și Tit Moraru din Berghin. Răspunsurile liturgice le-a dat corul pedagogilor a. al IV. din Sibiu sub conducerea colegiului lor N. Dragoș, cîntînd prea frumos liturgia măiestrului Dima.

Dupăce s'a sfințit slujba în biserică, poporul cu preoții, în sunetul clopotelor, iasă din biserică și merge înaintea școlii, unde să face sfințirea apei. Aci dl protopop într-o cuvîntare plină de avînt, spune poporului chemarea însemnată, ce o are școala noastră românească din punct de vedere național și confesional, și o dă chemării sale. Să face stropirea edificiului și a credincioșilor, apoi întoarcerea la biserică.

La ora 1 Ioan Mihu invită oaspeții și inteligența din loc la masă. În decursul prînzului s'au rostit mai multe vorbiri pentru Mitropolit, pentru par. protopop, pentru bunăînțelegere cu cei din fruntea comunei cari sprijinesc biserică, — etc.

Seara s'a dat un concert împreunat cu teatru, la care au luat parte mai mulți preoți, învățători și altă inteligență din jur. S'a predat pieza »Otravă femeiască«; atît dna și dl Rîureanu, cît și dnii P. Colhon și V. Pop, și-au jucat bine rolurile avute, deasemenea a dovedit frumoasă pricepere de doclamator unul dintre pedagogi cu poezia »Moldova« de V. Alexandri.

Partea cea mai frumoasă înșă a programului a fost concertul pedagogilor dela Sibiu. Cu mare pricepere ni-au cîntat mai multe cîntări de-ale măiestrilor noștri. În deosebi a plăcut compoziția d. profesor. T. Popovici »Codrule mării ta«; corul mut își făcea impresia, că auzi fremătul codrului și murmurul isvoarelor iar din acestea se desprinde o doină frumoasă, foarte frumoasă, doina Românului înfrățit cu codrul.

Au plăcut foarte mult ascultătorilor, dovadă aplausele puternice și unele puncte, cari au trebuit cîntate înafară de program.

Dupăce s'a terminat producția, s'a început jocul cu frumoasa noastră horă, după care a urmat hațegane, fuvrite ș. a., iar în pauză s'a jucat »Călușorul și Bătuta«.

Atît sfințitul moral, cît și cel material a fost însemnat.

Dele Dzeu, ca pilda poporului harnic din Laz s'o urmeze cît mai mulți.

Z. de Subcastro.

Concertul din Cubin.

Corul gr.-or român bisericesc din Cubinul de Timis a dat un concert în 15 Februarie c. Acest cor timp mai îndelungat fusese părăsit; acum de vre-o 7—8 luni, de cînd părintele Isidor Saberca se afla în mijlocul nostru. La îndemnul lui și-a început cu puteri noauă lucrarea și corul sub conducerea și intrarea vrednicului diriginte plugar d-l Dimitrie Petra Bălan, care și a pus toate puterile și a deșteptat corul din părăgînirea în care căzuse, și cu priceperea și

sirguinta in arta muzicala a si ajuns la roade frumoase. In acest scurt timp a invatat cu corul mixt s. liturgie, precum si partea cea mare din programul Concertului, despre care e vorba.

La oarele 8 $\frac{1}{2}$ seara sala cea mare a hotelului „Hoffman“, era plina de public, intre care putini fruntași, dar cu altii mai multi țărani.

La 9 oare publicul este intimpinat cu „Moto“ de Constantin Savu. Arma noastra sa ne fie cinturile etc. Cîntarea a placut mult. Asemenea s'au cîntat bine si precis si celelalte puncte din program „Coasa“, „Negruța“, „Noaptea de primavară“ așa ca cea din urmă a trebuit repetată.

Monologul „Barbul Lăntarul“ de Alecsandri, predat de d-l George Popa, încă a reușit destul de bine.

O insufletire a stîrnit cîntarea: „Hora dela Drăgășani“ de Constantin Savu. După ea aplauzele nu s'au mai sîrșit pînă nu a fost cîntată din nou.

Insufletirea și-a ajuns culmea cînd preotul nostru iubit dl Isidor Saberca, să ivește in mijlocul coriștilor și ține cuvînt de închidere ridicînd însușirile plugarului, spunînd numai laude și mulțămire poate secera o atare societate, care cu atît zăl și rîvnă a alergat a se desfăta la verșurile line, duioase și cîntările fărîmătoare, dar pline de dulceața ale plugarilor nostri de o parte, de altă parte însă au venit, spre a putea da mână frățească cu cei de un sînge cu dinșii și a îmbrățișa cu căldură pe cei ce înalță mărirea neamului, și a pune in respect pe cei ce nu cred in hărnicia plugarului nostru român, care in cele mai multe cazuri să poate pune drept pildă intru iubirea a tot ce este a neamului său, ș. a.

După concert a urmat jocurile naționale „Hora“, „Călușeral“, „Bătuta“.

Publicul fiind indostulit, a petrecut pînă în zori cînd s'a îndepărtat cu plăcute amintiri dela acest concert.

Un participant.

NOUTĂȚI

Pretinia cănelui cu mîța.

Intru Ungurii și Sașii din Orăștie s'a încheiat de cîtiva ani o pretenie tare „menunată“. S'au înfrățit colea după chip și formă să țină unii cu alții in toate ale vieții de obște, să se îmbrățișeze imprumutat la toate privilegiile potrivite.

Totuși ghiarele acestei „Infrățiri“ ies prea adesea din sac. Cînd e vorba de-aceea ca Sașii să fie triști ca codiță in lupte politice pe urma Ungurilor, atunci pretenia e bună, Ungurii merg in frunte, Sașii după ei, unde pot. Și-s fericiți și unii și alții. Dar cînd ar fi ca și Ungurii să se facă cîte o plecăciune mai bună Sașilor, — prea adese-

ori cuscii unguri își uită de pretenie și-i lasă pe „aliați“ in mila sffintului.

Am văzut-o asta de mai multe ori, iar mai nou acum Marți s'ara.

Pe această zi Sașii au vestit cu vre-o șase săptămîni nainte (ca să nu fie întrecuți de nime), că fac bal mascat, mare, Internațional, cu atracții multe! Peste două trei zile, hop și ungurii cu vestire, că ei fac bal mascat deosebit! Nu le trebuie cel sășesc! Și s'au ținut de cuvînt. Deși pe vremuri, pînă nu era „alianță“ între Ungurii și Sași, la balul mascat arangeat de Sași, mergeau și Ungurii și Românii, — acum decînd sunt „aliați“, Ungurii să separează, nu le trebuie limba și cîntecele saxone, ci vor să-și petreacă curat ungu-reștel și să retrag in casina lor și fac concurență cuscilor lor.

Că-s pretini cu ei numai pentru a-i ținea sub pantoful lor și pentru a-și servi scopurile lor din cînd in cînd..

E pretinia vestită a cănelui cu mîța... Vai de celce in această „alianță“ are rolul mîței..

Șimon Ferent, fostul director al colegiului ev. reformat din Orăștie, a fost silit a trece in penzie, pentru că partea cea mai mare din profesori nu-l mai putea suferi, deși el ar mai fi rămas bucuros in fruntea institutului.

Ca înălăturarea lui să se facă cu ceva formă cît de cît, guvernul a mijlocit să capete o „decorație“, ca mîngăere.

Decorația i-se va preda in 10 Martie in mijloc de parăzi patriotice, prin fișpanul Mara, și s'ara va fi banchet in cinstea lui.

Nu i vorbă, Șimon Ferent, deși ca om e urît și de cătră Ungurii din loc, de cei mai mulți, — dar ca Ungur a fost dintre „patrioții“ cei mai strașnici, cari își caută „merite“ in jignirea concetățenilor de altă limbă și in imbulzirea cu unguisarea peste tot locul, pînă la cutezanță. Pe Ungurul șovinist, imbulzitor, călcător in picioare a tot ce nu e unguresc, il sărbătorește in 10 Mart. concetățenii săi unguri, și la sărbare să alătură și supușii lor Sași, înghițînd in tăcere noduri cînd trebuie să preamărească pe acest viclean „aliat“ al lor.

Inteligința română din Orăștie, invitată și ea a lua parte la „banchetul“ in onoarea directorului retras nu de voe bună, Șimon, — adunată in consfătuire, a hotărît cu unanimitate, ca nici un Român să nu iee parte la aceste sărbări ale anui șovinist respingător și suflet nedrept!

O faptă frumoasă ni-se scrie din Câmpeni: Dl Dr. Zosim Chirtop avocat, in toate procesele pe care poporul nostru din acele părți i-a cerut apărarea cînd a fost prigonit pentru lucruri naționale, ca pentru purtarea tricolorului ori pentru alte fapte românești, — a

apărat și apăra pe cei prigoniti, in chip gratuit, neprimind dela ei nici o plată.

De curînd o copilă română, Sofia Igna din Bistra fiind și ea prigonită pentru tricolor a cerut apărarea dlui Dr. Chirtop. După sîrșirea procesului care a scos-o nevinovată pe brava Româncuță, cînd dl avocat i-a spus că n'are de plătit nimic pentru apărarea ce i-a făcut, aceasta nu voia să se lase apărată gratuit și a lăsat cu puterea 10 cor. pe sama apărătorului seu.

Aceste 10 cor. dl Dr. Chirtop le-a predat dlui T. Orlea contabil la „Doina“ să le trimită „Libertății“ ca ea să le dăruiască pentru un scop cultural.

Am primit cele 10 cor. și le-am trimis gimnaziului din Brad pentru fondul seu de zidire, ca dar din partea Româncuței Sofia Igna din Bistra.

Mari răvăsări de ape in Sătmar. Din toate părțile țării au sosit zilele trecute știri despre stricăciunile pe cari le fac ieșirile de ape. Starea cea mai îngrozitoare este in comitatul Sătmar. Localitatea Panyola să află sub apă, 150 case și 200 șuri s'au surpat. Vitetele și nutrețul au pierit in valuri. Locuitorii sunt amenințați de foamete. Ei înșiși numai cu greu au putut scăpa de valuri. Jandarumul român Stanca s'a purtat ca un adevărat erou, scăpînd peste 50 persoane. Deregătoriile au venit in ajutorul celor înecați împărțînd mai multe sute de pâni. In Tisza-Korod s'a surpat 20 case.

In Maramureș de asemenea sunt stări îngrozitoare. Trei comune au fost nimicite cu desăvîrșire!

Bățul pribegiei in anul 1911. In anul trecut au ieșit din Ungaria cu totul 54.173 persoane, din cari 42.876 la America! Reîntorși in țară dintre cei duși mai înainte, au fost in anul 1911: 30.365 persoane, dintre cari 28.635 din America.

In asemănare cu anii trecuți, plecarea din țară arată o decreștere, iar numărul celor întorși in țară, o creștere.

Scăderea sufletelor in țară in anul 1911. In anul trecut au avut loc in Ungaria 712.375 nașteri și 512.998 cazuri de moarte.

Sporirea locuitorilor țării au fost dară de 199.375 suflete.

In asemănare ca anul 1910 încheerea este cu 43.079 mai rea.

Intîia între băncile românești, „Albina“ din Sibiu, și-a încheiat socotelile pe anul trecut 1911. Și reese că această puternică bancă, care stă cu vrednicie alături de marile bănci streine și e primită in șir cu acelea cu toată stima și din partea aceloră, — a mers și anul trecut un puternic pas înainte: Toate ramele de lucrări i-au crescut, și așa i-a crescut și cîștigul, ajungînd să cîștige acum

peste jumătate de milion de coroane intr'un singur an!

Increderea cea mare de care „Albina“ să bucură in cercul oamenilor cu bani, o dovedește și faptul că are depuneri (bani incredințați ei) spre păstrare, peste 24 milioane!

Suntem mîndri că ne-a ajutat Dzeu să avem și noi Românii așa bănci puternice. După ea îndată urmează „Victoria“ dela Arad, apoi la locul al treilea „Ardeleana“ dela Orăștie.

Numărul acesta al foilor noastre a mai mers numai la adresă celor ce și-au trimis plata nainte pe anul de față (și la pușini din cari au cerut trimiterea pe așteptare, aceloră din ei, pe care i-am văzut din plățile anilor trecuți că sint altfel plățitori buni. Căci altfel noi foile pe așteptare nu le trimitem).

Vre-o 10—12 abonați ni-au trimis însă numai cîte 2 cor. ca plată nainte la foi, scriindu-ne că acești bani sunt pe jumătate de an. Acestora le va merge de aici încolo numai „Libertatea“ singură, căci el prețul „Foil interesante“ și a „Bobîrnacilor“ nu l'au trimis. Pentru 4 cor. pe an, sau 2 cor. pe jumătate de an, nu le putem trimite decît „Libertatea“ fără adausul său literar sau cel de glume.

Șapte economi înghețați. Din Rasinia (Slavonia) să vestește următoarea înțimplare tristă:

In 10 Februarie n. a avut loc in Coprivnița trg de țeară. Pe cînd in seara zilei dintîi de țarg lumea să întorcea acasă, un crivăț rece s'a înstăpînit pe cele cîmpuri. Toți călătorii grăbeau din oft să putea spre casă spre a scăpa de crivăț. Șapte economi, cari mergeau pe jos, in lupta lor contra crivățului au căzut slăbiți de puteri la pămînt, s'au lăsat nițel să odichnească, aci i-a străbătut de tot frigul și i-a cuprins o moleșală pe urma căreia au adormit, — apoi i-a acoperit zăpada și au înghețat.

Beție plătită cu viața. Țăranul Ion Tureac, de fel din Coșteul-mare (in Bănat) in stare de beție, a făcut, cum să scrie „Drapelului“, in 15 Febr. prinsoare, că va sili trenul de persoane, care ajunge la Coșteul-mare la 9 ore, să se oprească in mijlocul cîmpului.

Spre scopul acesta nefericitul s'a așezat in calea trenului, cam 20 de metri inaintea acestuia, și și-a asvîrlit in sus pălărie. Trenul însă era tocmai la o înconvoiere in clipa aceasta, astfel încît mașinistul nu l'a văzut decît abia după nenorocirea împlinită, cînd trenul l'a lăsat lat!

P. T.

Vă rog să luați la cunoștință, că mi-am deschis

cancelarie advocațială

In Alba-Iulia (Gyulafehervár) vis-a vis de tribunal.

Cu stimă

Dr. Zaharie Muntean
advocat.

Alt lucru frumos îl vedem vestit prin foi, ca săvârșit de mai mulți buni Români din Uioara, cu nou înființata bancă de asigurare românească dela Sibiu.

Domnii Emil Pop, protopop gr. cat. în Uioara, Dr. Iuliu Morar adv. Alex Morar adv. Rom. Dimboiu, cont. de bancă, și George Moldovan cassar la aceeași bancă din Uioara, — au făcut asigurări pe viață la noua bancă românească zisă „Banca generală de asigurare” din Sibiu. După acele asigurări domniilor lor li-să cădea ceva scădere la plată, ca „provizie”, partea ce să dă agenților pentru osteneala lor. Toți cei cinci domni însă, au dat de știre băncii, că partea de „provizie” ce era să le pice lor n'o primesc, ci o dăruiesc tot băncii ca să pună temeiul unui fond de rezerve, care să fie sprijin băncii, și s'o ajute în întărirea ei. Căci înflorirea acestei bănci de asigurare românești contra focului, grindinei (baterii de piatră) și pe viață, — va fi cu vremea o mindrie a noastră a tuturor, fiind și ea un așezământ economic național românesc, pe care până acum nu l'am avut.

Rob ce plînge că-l slobod din temniță. Din Roma să scrie următoarea întimplare ciudată:

Căpitanul unei bande de hoți, care era groaza locuitorilor din Italia de Sud, fu osîndit la închisoare pe viață. Acum după patruzeci de ani a fost iertat de regele Italiei și dat libertății. Cînd păzitorul său îi aduse la cunoștință această grațiere, robul izbucni în plîns. El se obișnuise cu viața din temniță unde își avea îngrijirea regulată. După agrățiere a rămas să-și cante el de cap și cum era deja de 74 ani, prevedea că are să moară de foame pe strade, căci nu mai avea pe nime din ai săi.

Trei monoloage.

foarte interesante și cu mult haz, a scos de sub tipar „Librăria Națională” S. Bornemisa dela Orăștie — pe cari le recomandă mai ales tineretului, care vrea să joace teatru. Acestea sunt: „Musca”, „Nasul” și „Intia scrișoare de dragoste”. Fiecare costă cîte 20 fl. și 2 fl. da una pentru poșta. Cine le comandă toate trei, le capătă cu 50 fleri franco.

Concurs.

Societatea de consum și valorizare din Salva comitatul Bistrița-Năsăud prin aceasta scrie concurs la postul de conducător a prăvăliei cu următoarele emolumente:

70 cor. salar lunar, 1% din circulație (circa 30.000 cor. circulație anuală), locuință, 1 chilie, 2 stînjeni lemne de foc și luminat. Conurenții să știe bine cetl și scrie românește și ungurește. Doritorii sunt obligați a depune cauțiune de 2000 coroane.

Postul să poate ocupa numai dect.

Rugărilor sunt a să adresa la direcțiunea societății în Salva. (Besztercze-Nászd) (485)1-1

UN CULEGĂTOR - TIPOGRAF

să primește în „TIPOGRAFIA NOUA” (a foii „LIBERTATEA”) din Orăștie. La culegere de ziar, compress. — Condiție stabilă.

„STRUGURUL” instit. de credit și econ. socet. pe acții în Pianul-de-sus.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului „SRUGURUL”, institut de credit și economii, societate pe acții, să convoacă prin aceasta la

a IV-a adunare generală ordinară,

care să va ținea în Pianul-de-sus 10 Martie n. 1912, la 1 oră p. m., în localul institutului, cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Raportul direcțiunii pentru anul 1911.
3. Raportul comitetului de supraveghere.
4. Stabilirea bilanțului, împărțirea venitului curat și darea absoluturului.
5. Alegerea comitetului de supraveghiere.
6. Alegerea a 3 membri în direcțiune.
7. Fixarea marcelor de prezentă pentru anul 1912.
8. Alegerea a 2 membri pentru verificarea procesului verbal.
9. Eventuale propuneri conform statutelor.

Domnii acționari să-și depună acțiunile conform § lui 20 din statute.

La caz că nu s'ar prezenta acționari în număr corăzpunzător, adunarea generală să va ținea în 17 Martie st. n. a. c.

Pianul-de-sus la 8 Februar 1912.

Direcțiunea.

Activa.—Vagyon.

CONTUL BILANȚ. — MÉRLEG-SZÁMLA.
cu 31 Decembre 1911 évi decembre 31 én.

Pasiva.—Teher.

Casa în numărar — Pénztári készlet	4533.07
Efecte publice — Értékpapírok	1020.—
Imp. pe cambii cu giranți — Váltó tárcza	171611.—
Imprumuturi pe hip. — Jelzálogkölcsonök	39930.—
Imprumuturi pe obligațiuni cu caventi	
Kölcsonök kötelezvényekre	58808.—
Mobilier — Felszerelés	664.—
după amortizare — leírás után.	64.—K 600.—
Anticipațiuni — Előlegek	162.08
	276664 15

Fonduri proprii: — Saját alapok:	
Capital social: — Alaptőke:	
600 acții — részv. á K 50.	30000.—
Fond de rezervă — Tartalék	3460.75 K 33460.75
Interese anticip. pro 1912	
Eőre bevett kamatok 1912 évre	2009.65
Cont. Currențe — Folyó-számlák	85500.—
Cambii reescomptate	
Visszleszámitott váltók	43460.—
Dep. spre fruct. — Betétek	104896.54
Dividende neridicato	
Fel nem vett osztalékok	241.50 K 234198.54
Depozit de casă — Pénztári letét.	746.86
Fond de bine facere — Jótékony alap	281.05
Venit, curat — Tiszta nyereség	5967.80
	276664.15

Spese—Kiadások Contul Profitului și Perderilor — Nyereség- és Veszteség-számla
cu 31 Decembre 1911 évi december hó 31 én.

Interese: Kamatok:	
pentru fondul de rezervă	
tartalékalap után	117.90
pentru depuneri spre fructificare	
betétek után	4362.17
pentru cambii reescomptate	
visszleszámitott váltók után	2806.02
pentru conturi-currențe	
folyó-számlák után	5192.35 K 12478.44
Spese: — Költségek:	
a) salare — fizetések	834.—
b) chirie încălzit și curățit	
házbérmelegites és tisztítás 200.—	
c) porto — postadij	74.11
d) diverse spese	
külömbözö költségek	615.93 K 1724.04
Marce de prezentă — jelenleti díjak	212.20
Contribuțiune: — Adó:	
directă — egyenes	885.85
de 10% la int. de dep. și compet. de timbru	
10% betéti kamatok után	86.39 K 1407.34
Amortizare: — Leírás:	
din mobilier — felszerelésből	K 64.—
Venit curat — Tiszta nyereség	5967.80
	21853.82

Interese: — Kamatok:	
dela Imprumuturi pe cambii cu giranți	
váltók után	13204.99
dela Imprumuturi pe ipotece	
jelzálogok után	2729.48
dela Imprumuturi pe obligațiuni cu caventi	
kötelezvények után.	4945.54 K 20880.01
Proviziuni — Jutalékok.	982.81
	21853.82

Pianul-de-sus, la 31 Decembrie 1911. — Felsőptán, 1911. december hó 31-én.

Direcțiunea: — Az igazgatóság:

- Vasile Oana m. p. Ioan Nicoara m. p. Pavel Radu m. p. D. OANA m. p.,
G. Marghitan m. p. Iul. I. Vulcu m. p. Ion Voșan m. p. Petru Cándrol m. p. George Voșan m. p.
Nicolae Cavrilă m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere am esamlnat conturile presente și le-am aflat în regulă. Alollrot felügyelő bizottság tagjal jelen számlát megvizsgáltuk és rendben találtuk.

Pianul-de-sus la 8 Februarie 1912 Felsőptán 1912 februar hó 8-án

Comitetul de supraveghiere. — A felügyelő bizottság.

- Ion M. Vulcu m. p. Nicolae Branga m. p. George Neghlu m. p. Avram Toma m. p. Ion Sinca m. p.
Maxim Vulcu m. p. Ion Șuvania m. p. preș.

Casa de păstrare (reuniune) în Săliște.

CONVOCARE

P. T. Membrii „Casei de păstrare (reuniune) în Săliște“, sunt invitați la

a XXVIII-a adunare generală ordinară,

conform §. 15 din statutele reuniunii pe Joi în 7 Martie st. n., 23 Februarie v. a. c. la 2 ore p. m. în sala festivă a școlii gr.-or. române din Săliște pe lângă următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Raportul direcțiunii.
3. Raportul consiliului de inspecțiune.
4. Staverirea bilanțului pro 1911, distribuirea profitului și votarea absolutului.
5. Fixarea marcelor de prezență pentru membrii direcțiunii și ai consiliului de inspecțiune.
6. Staverirea cotei la fondurile de rezervă pentru membrii cari vor intra de nou în reuniune.

Domnii membri cu vot decisiv, — adică aceia, cari sunt trecuți cu cel puțin 3 luni înainte de adunare în registrul membrilor, — sunt, în sensul dispozițiilor §. 10 din statute, rugați a-și depune părțile de fondare și documentele de plenipotență la casa institutului cel mult până în 4 Martie a. c., iar la institutele »ALBINA« în Sibiu, »CASSA DE PĂSTRARE« Mercur, »ARDELEANA« Orăștie, »MUREȘANA« în Reghinul săsesc, până în 2 Martie a. c.

SĂLIȘTE, în 14 Februarie 1912.

Direcțiunea.

Active.	CONTUL BILANȚ		Pasive.	
Casa	51.129 98		Capital societar	250.000—
Monete	685 10	51.815 08	Fondul de rezervă	100.000—
Cambii de bancă	818.193 74		Fondul special de rezervă	78.206 78
Imprumuturi hipotecare	821.581 22		Fondul de binefaceri	65.398 75
Credite de Cont-curent	820.321 70		Fondul de penziune	21.931 16
Imprumuturi cu caventați	299.486—	2.759.582 66	Fond. spitalului public în Săliște	53.029 81
Efecte publice și diverse acții		323.455—	Depuneri spre fructificare	2.789.354 88
Casele institutului		143.066 95	Depuneri în cassette	13.636 16
Impr. din fondul de binefaceri	23.199 97		Diversi creditorii	7050 07
Efectele fondului de	42.198 78	65.398 75	Interese anticipate pro 1912	22.741 65
Efectele fondului de penziune		21.931 16	Profit net	43.973 79
Efectele înființând spital public în Săliște		53.029 81		
Mobilier	6350 68			
după amortizare	635 68	5715—		
Interese transit., restante și diverși debitori		21.328 64		
		3.445.323 05		3.445.323 05

Spese.	CONTUL PROFIT ȘI PERDERE		Venite.	
Interese:			Interese:	
pentru dep. spre fruct.	113.981 84		dela cambii	51.718 06
„ fond. de binefaceri	767 48		„ Imprumuturi hipot.	55.301 83
„ fond. de penziune	999 26	115.748 58	„ credit de ct-curent	48.974 41
Spese:			„ Impr. cu caventați	26.836 21
salare și bani de cvartir	17.949 96		„ efecte	14.964 45
marce de prezență	2320—		Chirii	3608 60
impr., registre, porto, div.	6239 94	26.509 90	Profit la monete, proviziune și alte venituri	1782 78
Contribuțiuni:				
directă	4420 21			
10% după interese la dep.	11.398 18	15.818 39		
Amortizări:				
din casele institutului	500—			
din mobilier	635 68	1135 68		
Profit net		43.973 79		
		203.186 34		203.186 34

La finea anului 1910 au fost 267 membri, în anul 1911 au repășit 2, de nou au intrat 8 membri, la finea anului 1911 au fost 273 membri cu 1250 părți de fondare.

SĂLIȘTE în 31 Decembrie 1911.

(484) 1—1

DIRECȚIUNEA:

Dr. N. CALEFARIU m. p.,
prezident.	IOSIF LISSAI m. p.,
revizor expert al „Solidarității“.	C. HERȚIA m. p.,
director executiv.
Dr. N. Comșa m. p.,
D. Lăpădat m. p.,	Dr. Ioan Lupaș m. p.,
Petru I. Comșa m. p.,
I. Răcuclu m. p.,	Dr. Ioan Stroia m. p.,
Nicolae Henșu m. p.,
I. Bârsan m. p.
		Dumitru Roșca m. p.,
Bucur Comșa m. p.,

Subsemnatul conzillu de inspecțiune am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în conzonanță cu registrele institutului.

SĂLIȘTE în 14 Februarie 1912.

- Ioan Banciu m. p., Ioan Chirca m. p., Constantin Criștiu m. p., Iuliu Crișan m. p., Ilie Hociota m. p.

Concurs

la postul de conducător al prăvăliei „Insoțirii de consum și valorizare în Năsăud“.

Petenții au să dovedească:

1. Purtare morală neexceptabilă.

2. Capabilitate și praxă comercială, atât încontabilitate, cât și în conducerea negoțului.

3. Cunoștința în vorbire și scriere a limbii, române și magiare. — Vor fi preferiți cei cari posed și limba germană!

Conducătorului i-se asigură de-oamdată salar lunar de 160 cor. — Ise pune în prospect îmbunătățirea salarului, eventual și anumite procente din venitul brut ericurat; aceasta însă numai în proporție cu prosperarea prăvăliei și cu serviciul prestat.

De la conducător să cere să depună ca cauție 2000—3000 cor. în bani gața ori în hftii de valoare.

Terminal de concurs să statoreste pe 25 Februarie a. c.

Reflectanții sunt recercați a să adresa la subsrisul.

Năsăud la 6 Februarie 1912.

Teodor Simion

profesor gimnazial notarul direcțiunii „Insoțirii de consum și valorizare în Năsăud“.

Casa de păstrare în Mercurea societate pe acții.

Primește la filiala sa din Alba-Iulia depuneri spre fructificare până la 5000 cor. cu 5% dela această sumă în sus cu 5 1/2%! Depunerile să capitalizează de două ori la an. Darea de camete o plătește institutul.

Acoardă imprumuturi pe întabulare cu 7% pe chizeși cu 8%.

Mijlocește asigurări de viață și foc la banca generală de asigurare română din Sibiu.

Localul filialei e în strada Vințului Nr. 1 (Alvinczi utca 1 szám) în casa dlui Publiu Rozor, vămaș, lângă firma Misselbacher.

(434) 5—5

Direcțiunea.

3 jugăre arător

în hotarul Orăștiei, aproape de oraș (lângă grebla de lemn) e de vîndut din mână liberă! Adresa o dă Administrația foii.

(442) 3—3

Învățcel de prăvălie.

Primesc un băiat care să fi terminat 2 clase gimnaziale sau reale.

Németh János

prăvălie de fer și coloniale (480) 2—2 în Orăștie (Szászváros).

Mașină de scărmanat lina, de vînzare.

Subscrisul, din cauze familiare, vînd o mașină de scărmanat lina, în stare foarte bună, cu preț foarte redus. Doritorii, de a avea o mașină bună și efitină au a-se adresa la

Ignat Borza

Betlen Gábor té: Torda.

„ARDELEANA“,
instituit de credit și de economii, societ. pe acții în Orăștie.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii »ARDELEANA«, societate pe acții în Orăștie (Szászváros) prin aceasta să invite la a

XXVI-a adunare generală ordinară,

care să va ținea **Joi, în 21 Martie 1912**, la orele 9 a. m., în localul institutului, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării, numirea notarului și a doi scrutători.
2. Raportul direcțiunii, bilanțul anual și raportul comitetului de supraveghiere.
3. Statorirea bilanțului, distribuirea profitului și votarea absolutului.
4. Alegerea a 3 membri în direcțiune cu mandat pe 3 ani.
5. Alegerea comitetului de supraveghiere cu mandat pe 3 ani. (482) 1-1
6. Propuneri intrate conform statutelor.
7. Dispozițiuni privitoare la verificarea procesului verbal.

Domnii acționari, cari doresc a lua parte la această adunare generală, sunt rugați a-și depune acțiunile și eventualele documente de plenipotențiere la casa centrală a institutului cel mai târziu până la 20 Martie 1912. Acții și documente de plenipotențiere să pot depune și la următoarele institute de credit: „Albina“, Sibiu, „Cassa de păstrare“, Seliște, „Crișana“, Brad, „Gugiereana“, Cugl, „Geogeană“, Geoagiu, cel mai târziu până în 18 Martie 1912.
Orăștie, la 16 februarie 1912.

Direcțiunea.

Active.	Contul Bilanț	Passive.
Cassa 105.998·91	Capital societar 1,000.000·—	
Giro-Conto 109.420·20	Fond de rezervă 300.000·—	
Cambii de bancă . 2,688.302·61	Fond special de rez. . 370.239·—	
Cambii cu acop. hip. 1,652.690·15 K 4,340.992·76	Fond iubilar. econ. . 100.000·—	
Imprumut. hipot. . 1,014.996·57	Fondul casei culturale . 44.679·—	
Impr. hip. cu anuit. 454.267·27 K 1,469.263 84	Fond de penziune . 131.733·34 K 946.651·34	
Obligațiuni cu caventați 214.576·—	Depuneri 4,092.931·54	
Conturi-curente cu acoperire 929.621·66	Reescont 1,513.768·—	
R. Kaess și întreprinderea electr. 464.769·46	Imprumuturi hipotec. cedate 328.876·53	
Efecte publice 529.949·50	Lombard 132.000·—	
Realități 286.096·62	Conturi-curente 273.735·83	
Efectele și realit. fond. de penz. . 131.733·34	Depozit de cassă 44.945·33	
Mobiliar 9.200·—	Diverși creditori 22.595·32	
Diverși debitori 35.007·88	Interese anticipate și transitorii 95.716·89	
	Profit curat 175.409·39	
	8,626.630·17	8,626.630·17

Spese.	Contul Profit și Perdere.	Venite.
Interese:	Intrere:	
ptr. fondul de rez. 6.000·—	dela impr. cambiale 245·275·49	
„ depuneri 197.011·15	„ impr. cambiale	
„ reescont 79.252·22	cu acop. hip. 131.475·87	
„ impr. hip. cedate 20.871·12 K 303.134·49	„ imprum. hipot. 79.361·58	
Spese:	„ impr. hip. cu anuit. 32.994·88	
salare și bani de cartier 39.824·16	„ impr. pe oblig.	
marce de prezență 3.244·—	cu caventați 21.124·93	
spese gen. și chirii 24.185·79 K 67.253·95	„ coturi-curente 34.388·45	
Contribuție:	„ efecte publice 20.431·45 K 565.052·65	
directă 24.834·08	Venitele întreprinderii electrice 29.087·51	
de 10% după int. de dep. 19.701·12 K 44.535·20	Chirii 7.175·54	
Amortizări:	Proviziuni 4.021·02	
din efecte publice 7.630·09		
„ realități 2.600·—		
„ mobilier 957·88		
„ diverse 3.815·72 K 15.003·69		
Profit curat 175.409·39		
605.336·72		605.336·72

Orăștie, la 31 Decembrie 1911.

Dr. ENEA PAPIU m. p., direct. substituit. SIMION VLAD m. p., contabil.
DIRECȚIUNEA:
Dr. IOAN MIHU m. p. ELIE POPOVICIU m. p. IOAN BRANGA m. p. CONSTANTIN BAICU m. p.
Dr. IOAN POP m. p. Dr. ROMUL DOBO m. p. Dr. SILVIU MOLDOVAN m. p.
președinte. IOAN I. VULCU m. p. NICOLAU VLAD m. p.

Subsemnatul comit. de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în ordine.

Orăștie, la 16 Februarie 1912.

Ioan Popoviciu m. p., Ioan Moța m. p. Procoplu Herlea m. p. Sim. Corvin lun. m. p. Vas. C. Osvadă m. p.
președinte.

Editor și redactor responsabil: Constantin aȘandru.

„Tipografia Nouă“, I. Moța, în Orăștie.

De vânzare.

Se află de vânzare, din mână liberă: o mașină de scărmanat lână, două puie de haine, un teasc de oleu, o puia de pisat sămânța pentru oleu toate minate cu apă și în stare bună. Prețul e 3000 cor. Doritorii de a cumpăra aceste mașini, să se adreseze la

Vlădan Avram I. Avram
(469) 1-3 din Ludești (p. Szászváros).

Casă de vânzare.

Casă zidită pe pivniți și alte edificii apărținătoare toate în stare bună, dinpreună cu o grădină lângă, aproape de un jugăr să vîndă din mână liberă pe lângă platirea prețului foarte favorabil, informațiune detaliată să capătă în strada Berului Nr. 14. (481) 1-2

Tauri de vîndut.

La „Domeniul românesc din Bobâlna“ a cărui proprietar e Dr. Aurel Vlad, să află de vânzare mai mulți tauri tineri apt pentru prăsilă, foarte frumoși și bine desvoltați, de soiul Berri roși întunecați, cu capul alb și pîtenoși.

Doritorii de ai cumpăra să se adreseze la:

„Admin. Domeniului din Bobâlna“
(464) (Bâbolna u. p. Szászváros). 2-5

Doi învățăcei

primesc în prăvălia mea de fier și mărfuri mici. Să cere să aibă și ceva școală mai bună și din familie bună.

Doritorii să se adreseze la firma:

Const. Ch. Bolog,
Câmpeni (Topánfalva).
(470) 2-2

Doi învățăcei

În prăvălia de ferărie a subscrișului să primesc imediat 2 băieți cu ceva cunoștință din limba maghiară sau germană în etate de 13-15 ani, ca ucenici.

Cu stimă:
Ioan D. Bârsan,
comerciant în Seliște.
(457) 2-3

Depozit de vin.

Subscrișul mi-am arangeat un magazin de vânzare de vin în Orăștie, strada Morii, (din jos de postă). — Vânzare dela 50 litri în sus! — Vin nou și vechiu! — Prețuri moderate.

(420) 8-10 Iosef Schönhard.

Caut companist.

Să caută în companist român necăsătorit la o prăvălie de manufactură din Bănaș. Să ceară un capital de 4-5000 de coroane.

Oferte sunt a sa trimite la administrația foii. (461) 2-